

VAN DER LAAN STICHTING

Nieuwsbrief - december 2025

Na een bewogen jaar met veel onrust in de wereld breekt weer een periode aan van intimiteit rond de kerstboom en de eenvoud van het kind. Ook het gedachtegoed van Van der Laan probeert te raken aan essenties die juist in deze onrustige tijd van belang zijn. Gelukkig blijft dit mensen inspireren.

In Memoriam Liesbeth de Jong (1956-2025)

Afgelopen oktober is Liesbeth de Jong plotseling overleden. Zij was de op een na jongste dochter van architect Jan de Jong (1917-2001) en Riek de Jong-de Groot (1917-2019). Liesbeth was secretaris van de Jan de Jongstichting, die in 2003 is opgericht en tot doel heeft om het oeuvre van de architect in stand te houden en de studie ervan te bevorderen. Liesbeth heeft zich als executeur testamentair onvermoeibaar ingezet om de nalatenschap van haar vader en moeder zo goed mogelijk voor het nageslacht te bewaren. Het Huis Jan de Jong in Schaijk is hiertoe in 2017 overgedragen aan de Vereniging Hendrick de Keyser en het tekeningenarchief aan het Nieuwe Instituut. Hierbij speelde Liesbeth een grote rol. Verder was zij wekelijks te vinden in Schaijk, waar zij zeer betrokken was bij de reconstructie van de tuinen en bij de restauratie van het hoofdhuis en de recente bouw van een extra woonhuis op het terrein, waarvoor al in 1982 vergunning was verleend. Liesbeth was de spil in het bestuur van de Jan de Jongstichting. Zij verzorgde het secretariaat en de boekhouding en leidde velen rond over het terrein in Schaijk, waarbij zij met smaak vertelde over haar jeugd en de bedoelingen van haar vader met huis en tuin. Zij was als dochter van de architect een ervaringsdeskundige van onschatbare waarde. Tijdens rondleidingen vonden bezoekers haar verhalen vanwege het menselijke aspect en de inkijk in de dagelijkse gang van zaken in Huis Jan de Jong vaak interessanter dan de exacte maatverhoudingen van het

plastische getal. Behalve een onmisbaar bestuurslid was Liesbeth een betrokken en warme persoonlijkheid die we ons met veel liefde zullen herinneren.

Hettie Peterse

Voorzitter Jan de Jongstichting

Studiedag | Roosenberg in Reflectie

Erfgoedvereniging Herita heeft op 9 oktober een drukbezochte studiedag georganiseerd in de abdij Roosenberg te Waasmunster. Zij hebben de belangrijkste inzichten van die dag voor ons samengevat.

Roosenberg in Reflectie - Herita

1. *De abdij als tijdloze inspiratiebron*

Professor Sven Sterken nam ons mee langs de geschiedenis van de abdij als tijdloze gebouwtypologie. Doorheen de eeuwen keerden architecten er steeds naar terug, elk met een eigen interpretatie. Ook voor modernistische architecten was dat het geval, te zien in projecten als Saint-André de Clerlande, de Clarissenkloosters in Turnhout en Oostende, en uiteraard Abdij Roosenberg. Voor hen is de abdij een microkosmos binnen de macrokosmos, een puzzel waarin architectuur, mens en zingeving samenvallen.

2. *Herbestemmen is leren, balanceren en transformeren*

Dimitri Stevens en Jeroen Bryon van Herita deelden hun visie op de toekomst van Roosenberg. Herbestemmen begint bij het begrijpen van het verleden, maar vraagt ook om wendbaarheid. Ze benadrukten hoe herbestemmen draait om het zoeken naar evenwicht tussen respect voor het verleden, de erfgoedwaarden van het

gebouw en de toekomstige exploitatiemogelijkheden.

3. *Respectvol restaureren betekent het geheel bewaren*

Stephan Ligtvoet, restauratiearchitect bij Hendrick de Keyser Monumenten, bracht inzichten uit de doorgedreven restauratie van Huis Jan de Jong mee. Deze woning werd opgetrokken in de Bossche School-stijl door Jan de Jong, leerling van Van der Laan. Ligtvoets boodschap: behoud het geheel als gesamt-kunstwerk en maak ingrepen omkeerbaar en herkenbaar als hedendaagse toevoegingen, maar wel steeds in de originele stijl. Dankzij de parallellen met Roosenberg is de restauratie van Huis Jan de Jong een sterke inspiratie voor de toekomst van de abdij.

4. *Behoud en vernieuwing, als balanceren op een slappe koord*

Barbara Van der Wee en Christine Engels lichtten de onderzoeken naar en restauraties van Roosenberg door Herita toe. De (geplande) werken aan gebouw en tuin zoeken een evenwicht tussen de principes van Van der Laan, hedendaagse noden/verplichtingen en duurzaamheid. Van dakwerken tot tuinontwerp, iedere ingreep is een oefening in respect, toegankelijkheid en voortbouwen op het al bestaande.

5. *Erfgoed als bron van creativiteit*

Professor Mechthild Stuhlmacher sloot de dag af met de voorstelling van enkele studentenprojecten die zij begeleidde waarin Roosenberg werd heringevuld voor nieuwe functies. De ontwerpen toonden soms radicale ideeën, maar steeds in de geest van Van der Laan. Zo blijft Roosenberg inspireren, ook voor volgende generaties ontwerpers.

Symposium | Bossche School in Oss

Op 28 november organiseerde de gemeente Oss in samenwerking met de Van der Laan stichting en de Jan de Jong stichting een symposium over de Bossche School in Oss. De bijeenkomst was uitverkocht, waardoor wij mensen moesten teleurstellen. Zowel Ossenaars als professionals waren in grote getalen gekomen. Blijkbaar leeft dit onderwerp in Oss. Het symposium bestond uit drie lezingen, een paneldiscussie en een excursie.

Lezing 1: **Wonen in de Bossche School** - Hettie Peterse

Hettie belichtte vooral de complexmatige woningbouw van de Bossche School in Oss, die in twee perioden te onderscheiden is. In de wederopbouwperiode heeft architect Jos Bijnen zijn creativiteit en ornamentiek ingezet. De Schadewijk is hiervan het belangrijkste voorbeeld.

architect: Jos Bijnen | Boerenleenbank en woningbouw in de Schadewijk

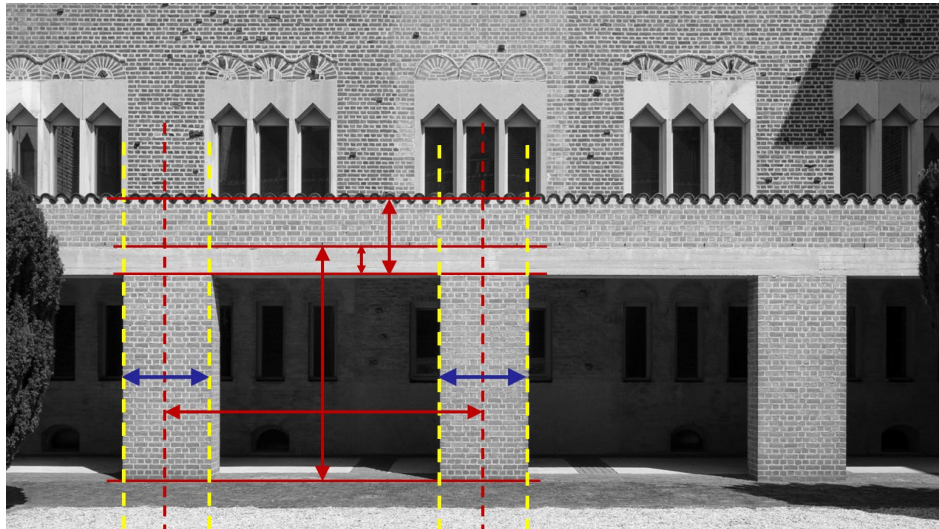
In de latere uitbreidingen van Oss, kregen Bossche School architecten een kans (met name Peterse en van Lierop en Wijnen en Senders). Naast het toeval dat er in Oss en omgeving een aantal architecten waren die de cursus Kerkelijke Architectuur volgden, was ook woningcorporatie St. Willibrordus (de voorganger van Brabant Wonen) een belangrijke drijvende kracht. In de excursie langs een aantal van die projecten zagen we liefde en vakmanschap van de Bossche School-architecten om een menselijke schaal te laten zien in de architectuur, maar ook de worsteling om de Bossche School-principes in goedkope woningbouw te realiseren.

architect: Peterse en Van Lierop – woningbouw in de wijk Gemertscheut

Lezing 2: De Bossche School en de reis naar Rome - Coen van der Heiden

Coen heeft de zaal meegenomen in het Plastische Getal en de wijze waarop dit matenstelsel gehanteerd wordt.

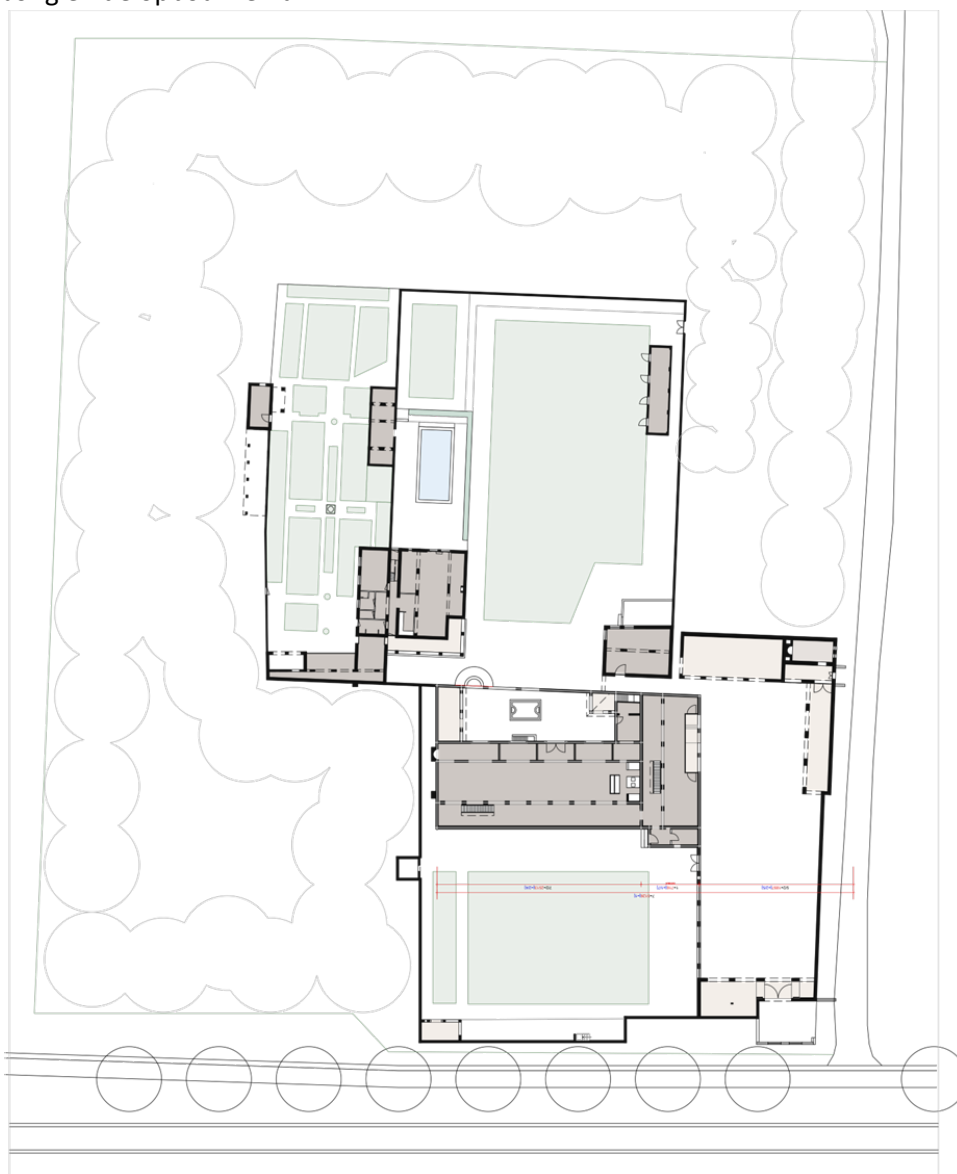
De invloed van de excursies vanuit de Cursus Kerkelijke Architectuur naar zuid Frankrijk (1949) Rome (1952) is met name in de vroege Bossche School zichtbaar. In het basilicale type van de kerken en het letterlijk overnemen van de ornamentiek zoals bij Jos Bijnen ook zichtbaar was. In een later stadium ontdoet de Bossche school zich van de ornamentiek en ondergaat de kerkenbouw met het Tweede Vaticaans Concilie een transformatie naar een meer elementaire ruimtelijkheid. Coen plaatste de Bossche School ook in een grotere Europese traditie (met o.a. het stadhuis van Stockholm), waarbij parallellen in de traditionalistische hernemingen van classistische ornamentiek werden getoond.

Marcello Piacentini – La Casa madre dei Mutilati 1928 - 1935 | Rome

Lezing 3: **De weg naar het Jan de Jonghuis** - Fred Humblé

Fred toonde de ontwikkeling van Jan de Jong met een aantal woonhuizen in Oss. Vervolgens toonde hij in een prachtige reeks schema's de groei van het Huis Jan de Jong en de opbouw ervan.

In de discussie in Oss met de sprekers, wethouder Sidney van den Bergh en architect Misak Terzibasiyan benadrukte de wethouder het spanningsveld tussen behoud van het erfgoed en de schaalsprong die Oss gaat maken. De kwaliteit van de Bossche School wordt erkend, het woonhuis van Jan Peterse is een gemeentelijk monument en er wordt ook gediscussieerd over behoud van de Schadewijk. Een aantal sprekers benadrukte, dat naast behoud, de erfenis van de Bossche School ook een mogelijke inspiratiebron kan zijn voor de toekomstige schaalsprong.

In twee podcast kunt u nog nader kennismaken met de Bossche School in Oss:

[OsseSchouder](#) | [Podcast](#) | [Podcast Luisteren](#).

Fotografie tekeningenarchief in de abdij Sint Benedictusberg

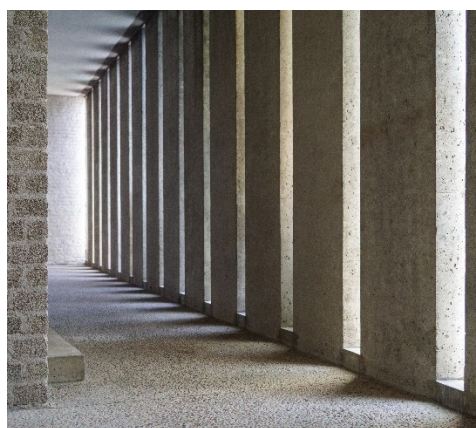
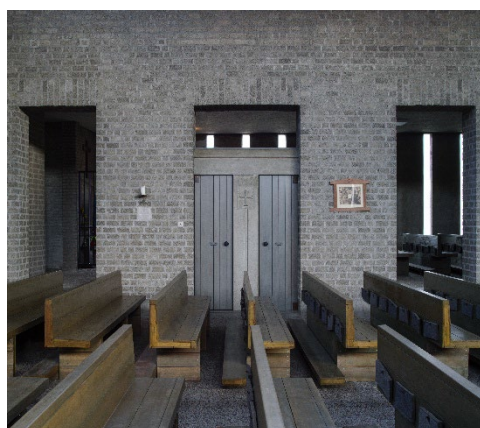
Fotografie Van der Laan Archief Sint Benedictusberg | foto's: Coen van der Heiden

In oktober heeft Coen van der Heiden samen met fotograaf René Gerritsen en Juliet Oldenburger een groot aantal tekeningen uit het archief van het klooster Benedictusberg in hoge resolutie gefotografeerd. Zij werden daarbij ondersteund door studenten van de Kunstacademie Maastricht. Met deze, door het Cultuurfonds mogelijk gemaakte, digitaliseringsslag zijn de meest belangrijke tekeningen uit het archief van Dom Hans van der Laan nu beschikbaar in museale kwaliteit.

het
Cultuurfonds

Thema-Lab #2 Tussenruimte | 31 januari 2026

Plaats: Heilige Kruisvindingskerk Oudedijk 41 Odiliapeel

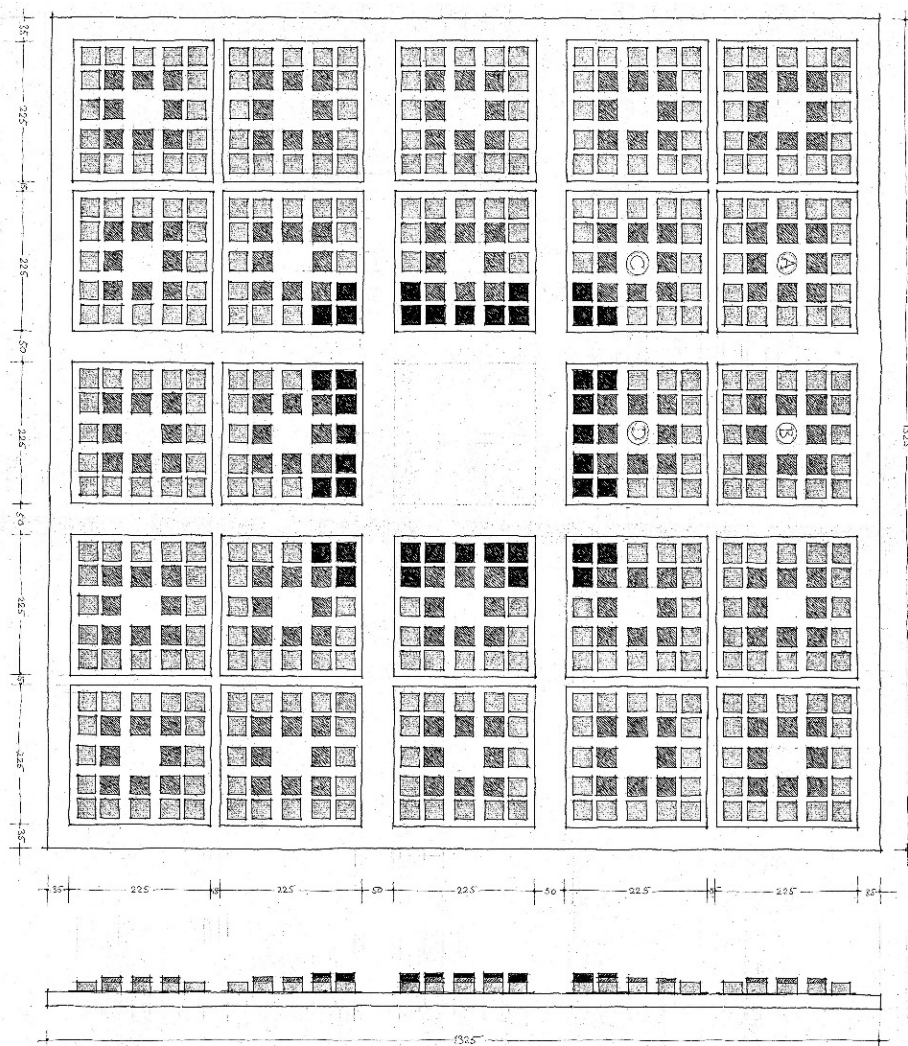

Heilige Kruisvindingskerk – Odiliapeel | foto's: Coen van der Heiden

De Van der Laan Stichting organiseert sinds 2024 Thema-Labs. Tijdens deze bijeenkomsten delen inspirerende sprekers hun visie op de betekenis van de Bossche School. Door te reflecteren op een centraal thema onderzoeken ze hoe het werk en gedachtegoed van de

Het tweede Thema-Lab staat -net als de eerste- in het teken van het thema 'Tussenruimte', dit keer bekeken op landschappelijke en stedelijke schaal. Het vindt plaats in de Heilige Kruisvindingskerk in Odiliapeel, een bijzonder gebouw van architect Jan de Jong dat speciaal voor deze gelegenheid wordt opengesteld. Drie sprekers zullen reflecteren op de betekenis van Tussenruimte binnen Bossche School-buurtten, met bijzondere aandacht voor de wijk Haagse Beemden in Breda. Ieder van hen presenteert een voordracht gebaseerd op een persoonlijk werkstuk. De reflectanten zijn:

- De dag zal gemodereerd worden door Like Bijlsma (architect en onderzoeker - TU Eindhoven) en Fred Humblé (architect - RWTH Aachen University).
In de bijlage bij deze nieuwsbrief vindt u de gegevens voor de inschrijving.

Dom Hans van der Laan – *tentoonstellingsmodel stadsruimte en stadsplein* | Van der Laan Archief

Boekpresentatie Ontwerphandboek - 19 februari 2026

Plaats: Keilestraat 9 – Rotterdam Tijd: 19.30 – 21.30

Op 19 februari 2026 wordt het ontwerphandboek *Dom Hans van der Laan in de praktijk* ten doop gehouden. In dit boek reikt Caroline inzichten en tools aan voor de hedendaagse architectuurpraktijk. Zij hertekent stapsgewijs Van der Laans filosofie van *De Architectonische Ruimte*, gekoppeld aan zijn verhoudingssysteem van *Het Plastische Getal*, in een reeks bevattelijke analyses. De principes die aan de ten grondslag liggen aan de elementaire architectuur van Van der Laan en enkele sterke interpretaties van zijn Bossche School-studenten worden als voorbeelden uit de praktijk ontleed.

Bron: nai010 publishers

Het boek is mede ontwikkeld vanuit de ervaringen in de zogenaamde Van der Laan-labs, workshops waarin jonge ontwerpers “oefenen” met het Plastische Getal. Daarmee biedt dit boek nieuwe inzichten om de ruimtelijke experimenten van De Architectonische Ruimte te valideren en in te zetten in de complexe ontwerpogaven van de toekomst.

Het handboek is een uitgave van nai010 publishers in samenwerking met de Van der Laan Stichting en wordt ondersteund door het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie, het Cultuurfonds en de Bonnemastichting naast een aantal instellingen en private sponsors. Tijdens de presentatie zal Caroline ingaan op de inhoud van het boek. In een paneldiscussie onder leiding van Marieke Berkers zullen we nader ingaan op de totstandkoming van het boek en de relevantie voor de hedendaagse ontwerppraktijk. Daarna sluiten we af met een borrel.

Vrienden van onze stichting kunnen het handboek bestellen voor de speciale gereduceerde prijs van € 24,95 (winkelprijs € 34,95). De voorraad is beperkt. Om te bestellen kunt u een bericht sturen via het [contactformulier](#).

Voor meer informatie over de boeklancering: [DOM HANS VAN DER LAAN IN DE PRAKTIJK - Een ontwerphandboek Boeklancering — KeileCollectief](#).

Expositie | Meubels bij Mass Modern Design

Plaats: MMD - Schotsbossenstraat 17 - Roosendaal

Tot 17 januari is bij Mass Modern Design (MMD) in Roosendaal een (verkoop)tentoonstelling met meubels van de Bossche School. MMD heeft een gigantische loods op een industrieterrein met design meubilair van museale kwaliteit. In een aparte zaal was de tentoonstelling over de meubels van de Bossche School, begeleid door een boekje *Form by Formula* waarin ook het Plastische Getal wordt uitgelegd.

Voor meer informatie: [Form by Formula – MassModernDesign](#).

Verwacht:

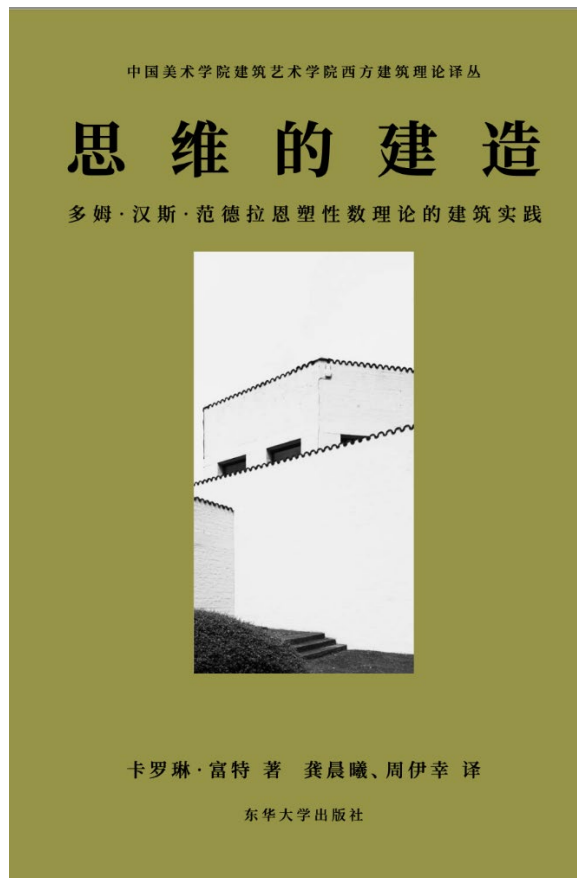
Excursie Bossche School in en rond Nijmegen | 18 april 2026

Komend voorjaar staat de Van der Laan Excursie weer op het programma. Ditmaal zal de route voeren langs een aantal belangwekkende gebouwen uit de geschiedenis van de Bossche School in en rond Nijmegen.

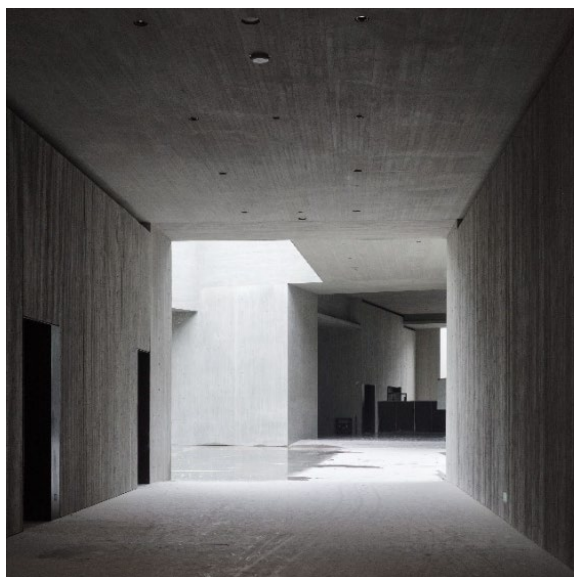

Architect: Nico Hans van der Laan – kerk in De Horst

A house to live with | in Chinese vertaling

Caroline Voet reist nog steeds de wereld af om lezingen te geven over het werk van Dom Hans Van der Laan met o.a. onderwijs in Hangzhou en lezingen in Engeland en Frankrijk. Haar boek *A House to live with* verschijnt binnenkort zelfs in een Chinese vertaling met een Voorwoord door Pritzker prize winnaar Wang Shu, die samen met zijn vrouw Lu Wenyu curator is van de Biennale 2027.

*Xi'an Grand Theatre (in aanbouw) - architect: Wang Shu
foto: Coen van der Heiden*

Marieke Berkers | nieuw bestuurslid

Marieke volgt Willem Hein Schenk op als penningmeester van onze stichting. Marieke is opgegroeid in Someren, waar het door Jan de Jong ontworpen raadhuis haar al vroeg in contact bracht met de Bossche School. Ze is gefascineerd door de relatie tussen rituelen en architectuur. Marieke is architectuurhistoricus en heeft een brede bestuurlijke ervaring o.a. in het Nationaal Renovatie Platform. Naast haar ervaring in het geven van onderwijs hoopt ze ook de stichting verder te brengen op het gebied van het gebruik van de media in de verbreding en versterking van ons netwerk.

Willem Hein heeft aangegeven meer tijd nodig te hebben voor zijn andere activiteiten. Wij zijn hem zeer dankbaar voor zijn inzet.

*Raadhuis Someren - architect: Jan de Jong
foto: Coen van der Heiden*

Voor nu wensen wij u veel inspiratie en geluk in het nieuwe jaar.

Fijne feestdagen

Marieke Berkers
Teske van Royen
Willem Hein Schenk
Manou Huijbregts
Coen Van der Heiden
Leo Versteijlen

**Ontvangt u al de nieuwsbrief en wilt u de Van der Laan Stichting financieel steunen.
Wordt dan donateur. U kunt zich hiervoor aanmelden middels het [contactformulier](#).**
